

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

Наталія БРАГАР

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни **СОЦІОЛОГІЯ**

Спеціальність **223 « Медсестринство»**

Освітньо-професійний ступінь - **фаховий молодший бакалавр**

Форма навчання- **денна**

Кваліфікація - **Сестра медична**

Термін навчання - **3роки 10 місяців**

Кількість кредитів - **3,0**

Загальна кількість годин - **90годин**

з них: лекції - **16годин**

семінари - **14годин**

самостійна робота - **60годин**

Залік (семестр)- **VI**

Програма складена відповідно до

ОПП «Медсестринство» 2024 р.

Схвалена на засіданні ЦМК
гуманітарної та соціально-економічної
підготовки

Протокол №1 від «21» серпня 2025 р.

Голова ЦМК Світлана СІРИК

Запоріжжя 2025

Соціологія. Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», напряму підготовки 223 «Медсестринство» .Запоріжжя, Медичний фаховий коледж ЗДМФУ, 2025р. – 30 с.

Укладач: Юлія ОЛЬХОВІКОВА , викладач першої кваліфікаційної категорії.

Схвалено на засідання циклової комісії гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Протокол № 1 від « 21» серпня 2025року.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму з дисципліни «Соціологія» складено для медичних закладів вищої освіти та ЗФПО за спеціальністю 223 «Медсестринство» відповідно до складових ОПП «Сестринська справа», затвердженою Педагогічною радою Медичного фахового коледжу ЗДМФУ у 2025 році.

Соціологія - це інтегративна, міждисциплінарна наука, яка містить основи знань багатьох інших природничих, соціальних та гуманітарних дисциплін, що забезпечує появу нових галузей соціологічного знання, зокрема і медичної соціології.

Вивчення дисципліни дасть можливість студентам-медикам сформувати погляди на суспільство як на складний, але цільний і динамічний організм, та на своє місце як людини і як фахівця в суспільній системі.

У програмі дисципліни велику увагу приділено вивченню спеціальних соціологічних теорій. Вивчення тем навчальної дисципліни сприятиме формуванню світоглядних позицій і переконань щодо ролі медицини та медичного працівника в суспільстві.

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- основні етапи розвитку соціологічної думки, сучасні напрями її розвитку;
- визначення суспільства як соціальної реальності і цілісної саморегулюючої системи;
- основи соціальної диференціації та вплив її на людину;
- основні соціальні інститути, що забезпечують розвиток суспільства;
- механізми виникнення і способи розв'язання соціальних конфліктів;
- соціальну суть особистості, поняття соціалізації;
- соціальну суть праці;
- соціальні відносини, які формуються в трудовому колективі;
- теоретичні основи механізмів функціонування демократії;
- суть етнічних процесів та міжетнічних відносин;
- вплив релігії на суспільне життя;
- значення шлюбних відносин та сімейного життя для людини і суспільства;
- роль у суспільстві медицини як соціального інституту;
- зв'язок медицини з іншими соціальними інститутами та галузями суспільного життя;
- соціальні моделі системи охорони здоров'я;
- методику проведення соціологічних досліджень в медичній галузі.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати явища соціального життя;
- орієнтуватися у системі зв'язків медицини та соціального життя;
- визначати роль соціальних впливів на здоров'я людини;

- орієнтуватися в реаліях економічного та політичного життя сучасного суспільства;
- проводити зрівняльний аналіз існуючих систем охорони здоров'я;
- підготувати і провести соціологічне дослідження;

Студенти мають бути поінформовані про:

- основні етапи розвитку соціологічної думки і сучасні напрями її розвитку;
- визначення суспільства як соціальної реальності і цілісної саморегулюючої системи;
- основи соціальної диференціації та вплив її на людину;
- основні соціальні інститути, що забезпечують розвиток суспільства;
- механізми виникнення і способи розв'язання соціальних конфліктів;
- соціальну суть особистості, поняття соціалізації;
- соціальну суть праці;
- соціальні відносини, які формуються в трудовому колективі;
- теоретичні основи механізмів функціонування демократії;
- суть етнічних процесів та міжетнічних відносин;
- вплив релігії на суспільне життя;
- значення шлюбних відносин та сімейного життя для людини і суспільства;
- роль у суспільстві медицини як соціального інституту;
- зв'язок медицини з іншими соціальними інститутами та галузями суспільного життя;
- соціальні моделі системи охорони здоров'я;
- методику проведення соціологічних досліджень в медичній галузі;

Компетенції, які забезпечують навчальною дисципліною.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність сталого його розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій,використовувати різні форми і види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

діяльності.

СК 3. Здатність застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики і деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.

СК 4. Здатність проводити інформаційно - просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості.

РН 2. Спілкуватися державною та іноземними мовами у професійній діяльності.

РН 3. Встановлювати ділові комунікації між усіма учасниками професійної діяльності.

РН 4. Використовувати інформаційно- комунікативні технології та інформаційно-пошукові системи у професійній діяльності.

РН 6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації.
здорового способу життя та покращення його якості.

РН 8. Дотримуватися принципів фармацевтичної етики і деонтології у професійній діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

223 “Медсестринство”

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Соціологія як наука	10	2		8
2	Методика проведення соціологічних досліджень	10	2	2	6
3	Суспільство як соціальний організм	10	2	2	6
4	Особистість. Соціалізація особистості	12	2	2	8
5	Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом	10	2	2	6
6	Соціологія політики	10	2		8
7	Етносоціологія. Соціологія	10	2	2	6

	релігії				
8	Соціологія сім'ї. Гендерні відносини	10	2	2	6
9	Соціологія медицини та здоров'я	8		2	6
Усього		90	16	14	60

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль - здійснюється під час практичних та семінарських занять, а також шляхом відпрацювання заборгованостей і незадовільних оцінок проведення індивідуальних консультацій.

Модульний контроль - здійснюється у формі контрольної роботи або тестування по завершенні вивчення певного модулю з курсу.

Підсумковий контроль - семестровий іспит (залік).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Оцінка **"відмінно"** виставляється, якщо студент:

- глибоко, ґрунтовно, всебічно та систематизовано засвоїв весь програмний матеріал,
- вичерпно, послідовно, грамотно та логічно його викладає,
- правильно обґрунтовує прийняті рішення, має різнобічні навички, прийоми, виконання практичних робіт,
- виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок,
- видозмінення завдання не викликає у нього складності,
- виявляє знання основної та знайомство з додатковою літературою, передбачених програмою на рівні творчого використання,

2. Оцінка **"добре"** виставляється, якщо студент:

- твердо знає програмний матеріал,
- грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей у відповіді на питання,
- може правильно застосувати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань на рівні аналогічного відтворення.

3. Оцінка **"задовільно"** виставляється, якщо студент:

- засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей,
- припускається неточностей,
- недостатньо вірних формулювань,
- порушує послідовність у викладі матеріалу,
- відчуває труднощі під час виконання практичних завдань.

4. Оцінка **"незадовільно"** виставляється, якщо студент:

- не знає значної частини програмного матеріалу,
- допускає суттєві помилки,
- з великим труднощами виконує практичні роботи на рівні нижче репродуктивного відтворення.

ЗМІСТ

Тема 1. Соціологія як наука.

ЛЕКЦІЯ 1.1

Лекція 2 год.

План.

1. Предмет і об'єкт соціології.
2. Структура соціології.
3. Функції соціології як науки.
4. Значення соціології для розвитку медицини як науки і як виду суспільної практики.
5. Передумови виникнення соціології. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 8 год.

Зародження та становлення соціології медицини.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

- Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
- Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.
- Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.
- Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.
- Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.
- Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.
- Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.
- Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.
- Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.
- Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 2. Методика проведення соціологічних досліджень.

ЛЕКЦІЯ 2.1

Лекція 2 год.; семінар 2 год.

План.

1. Значення соціологічних досліджень для розвитку соціології
2. Роль соціологічних досліджень у вирішенні проблем у системі охорони здоров'я та розвитку медичної науки.
3. Види соціологічних досліджень.
4. Програма соціологічного дослідження. Методи формування вибірки.
5. Основні напрями соціологічних досліджень в галузі медицини та охорони здоров'я.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.2

1. Значення соціологічних досліджень для розвитку соціології та для вирішення конкретних соціальних проблем.
2. Види соціологічних досліджень. Методи формування вибірки.
3. Основні напрями соціологічних досліджень в галузі медицини та охорони здоров'я.
4. Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

- Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.
Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.
Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. — 320 с.
Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. — 308 с.
Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. — 272 с.
Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. — 268 с.
Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. — 208 с.
Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. — 354 с.

Тема 3. Суспільство як соціальний організм.

ЛЕКЦІЯ 3.1

Лекція 2 год., семінар 2 год.

План.

1. Основні теорії походження суспільства..
2. Соціальна структура суспільства.
3. Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією.
4. Базові соціальні інститути та їхні функції. Медицина як соціальний інститут.
5. Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки. Соціальні відносини. Соціальні конфлікти.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2.3

1. Основні теорії походження суспільства..
2. Соціальна структура суспільства.
3. Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина як соціальний інститут.
4. Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки. Соціальні відносини. Соціальні конфлікти.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина, як соціальний інститут.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

Андрищенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.

Козирев М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.

Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.

Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 4. Особистість. Соціалізація особистості.

ЛЕКЦІЯ 4.1

Лекція 2 год. Семінар 2 год.

План.

1. Людина як біосоціальна система. Соціологічні теорії особистості. Соціальні типи особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус. Соціальна роль.
2. Особистість як предмет вивчення медичної соціології.
3. Поняття “соціалізація”. Механізми соціалізації.
4. Основні теорії соціалізації.
5. Основні етапи процесу соціалізації.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 3.4

1. Людина як біосоціальна система.
2. Особистість як предмет вивчення медичної соціології.
3. Поняття “соціалізація”. Механізми соціалізації. Основні теорії соціалізації.

4. Основні етапи процесу соціалізації.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 8 год.

Основні теорії соціалізації.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

Андрищенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.

Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.

Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.

Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 5. Соціологія економіки. Соціологія праці. Управління трудовим колективом.

ЛЕКЦІЯ 5.1

Лекція 2 год., семінар 2 год.

План.

1. Об'єкт, предмет, функції, категорії соціології економіки. Економічне життя.
2. Функції економіки. Економічні відносини.
3. Праця як соціальний процес. Функції праці.
4. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології. Теорії

наукового менеджменту (Ф.-В. Тейлор), менеджменту людських відносин (Е. Мейо). Особливості трудової діяльності в медичній сфері.

5. Трудовий колектив. Функції трудового колективу. Структура трудового колективу.

6. Основи соціального управління трудовим колективом. Формування компонентів сприятливого соціально-психологічного клімату в колективах медичних закладів.

7. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

1. Економічне життя суспільства. Праця як соціальний процес.

2. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології.

3. Трудовий колектив. Функції трудового колективу. Структура трудового колективу.

4. Основи соціального управління трудовим колективом.

САМОСТІЙНА РОБОТА –6 год.

Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

Андрищенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.

Козирев М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.

Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.

Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 6. Соціологія політики

ЛЕКЦІЯ 6.1

Лекція 2 год.

План.

1. Політична сфера суспільного життя. Політичний інтерес.
2. Поняття влади. Способи здійснення влади. Політичний режим.
3. Політична система суспільства. Форми політичної системи.
4. Держава — основний політичний інститут. Ознаки держави.
5. Громадські організації та громадсько-політичні рухи.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 8 год.

Політична система в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

- Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
- Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.
- Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.
- Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.
- Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.
- Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.
- Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.
- Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.
- Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.
- Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 7. Етносоціологія. Соціологія релігії

ЛЕКЦІЯ 7.1

Лекція 2 год., семінар 2 год.

План.

1. Предмет етносоціології.
2. Поняття про етнос. Етнічна ідентичність. Народність. Нація.
3. Релігія: структура, функції, класифікація. Сакралізація. Секуляризація. Релігійні процеси в Україні.
4. Вплив релігії на інші соціальні інститути. Взаємозв'язок релігії і медицини як соціальних інститутів.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 5.7

1. Предмет етносоціології.
2. Поняття про етнос. Народність. Нація. Національно-етнічні процеси і відносини. Етнічні процеси в українському суспільстві.
3. Релігія: структура, функції, класифікація. Сакралізація. Секуляризація. Релігійні процеси в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Релігійні процеси в Україні.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

- Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
- Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.
- Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.
- Козирев М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.
- Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.
- Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.
- Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.
- Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.
- Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. — 354 с.

Тема 8. Соціологія сім'ї. Гендерні відносини

ЛЕКЦІЯ 8.1

Лекція 2 год., семінар 2 год.

План.

1. Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут. Поняття про шлюб. Історичні форми шлюбу.
2. Класифікація сім'ї. Життєвий цикл сім'ї.
3. Функції сім'ї. Сучасні тенденції розвитку шлюбних і сімейних відносин. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
4. Поняття «гендер» та «гендерні відносини». Проблема гендерної рівності в суспільстві та зокрема, в галузі охорони здоров'я.
5. Демографічні процеси.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6.8

1. Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут.
2. Поняття про шлюб. Сучасні тенденції розвитку шлюбних та сімейних відносин. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
3. Проблема гендерної рівності в суспільстві.
4. Демографічні процеси. Роль медицини у забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Роль медицини в забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. — 552 с.

Додаткова

Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. — 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. — 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. — 808 с.

Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. — 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. — 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.:

Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.

Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.

Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

Тема 9. Соціологія медицини та здоров'я

Семінар : 2 год

Семінарське заняття 7.9

- 1.Предмет соціології медицини.
2. Поняття «здоров'я» та «хвороба». Медичні переконання.
3. Медицина як професія. Соціальні відносини в медичній галузі
4. Медична влада. Лікарська помилка.
5. Соціальна організація медичної допомоги. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.
6. Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Напрями реформування системи охорони здоров'я України.

Література

Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.

Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.:

Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.
Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.
Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.
Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Зародження та становлення соціології медицини.
2. Вимоги до складання анкет та опитувальних листів та види запитань.
3. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.
4. Методи формування вибірки.
5. Основні напрями соціологічних досліджень у галузі медицини.
6. Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина як соціальний інститут.
7. Основні теорії соціалізації.
8. Основні етапи процесу соціалізації.
9. Трудовий колектив та його структура.
10. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.
11. Політична система в Україні.
12. Громадські організації та громадсько-політичні рухи.
13. Релігійні процеси в Україні.
14. Взаємозв'язок релігії й медицини як соціальних інститутів.
15. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
16. Роль медицини в забезпеченні відтворення населення та планування сім'ї.
17. Соціальна організація медичної допомоги в Україні.
18. Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

Індивідуальне завдання

(Тематика рефератів, доповідей тощо)

1. Роль соціології в соціальному реформуванні сучасного суспільства.
2. Е.Гіденс про майбутнє соціології.
3. Проблема співвідношення суспільства та держави шляхи їх розв'язання
4. Громадянське суспільство та шляхи його формування.

5. Соціальні статуси та ролі , шляхи їх набуття .
6. Рольові теорії особистості.
7. Самовиховання і самоосвіта.
8. Проблема конфлікту в соціологічній теорії.
9. Соціальні конфлікти в сучасному суспільстві.
10. Особливості соціально-політичного розвитку країни на сучасному етапі.
11. Нації і націоналізм.
12. Історичні типи і форми сімейно-шлюбних взаємин.
13. Студентська сім'я, її проблеми.
14. Проблеми співробітництва України та ЄС в галузі охорони здоров'я
15. Здоровий спосіб життя.
16. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.

ТЕСТОВИЙ ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ З СОЦІОЛОГІЇ

1. Філософська течія, представники якої єдиним джерелом знання вважали емпіричні дані:
 - А. Націоналізм.
 - В. Позитивізм.
 - С. Патерналізм.
 - В. Фемінізм.
 - Е. Правовий нігілізм.
2. Об'єктом соціологічного пізнання є:
 - А. Сукупність соціальних зв'язків і соціальних відносин.
 - В. Закони природи.
 - С. Особливість.
 - П. Індивід.
 - Е. Об'єктивні соціальні явища суспільства.
3. За ступенем спільності соціальні закони є:
 - А. Динамічні.
 - В. Закони розвитку.
 - С. Закони, що описують розвиток окремих елементів соціальної сфери.
 - Д. Функціональні.
 - Е. Закони функціонування.
4. Мікросоціологія вивчає:
 - А. Будову суспільства.
 - В. Сукупність уявлень про майбутнє людства.

- С. Соціальні механізми влади.
- Д. Сутність громадської думки.
- Е. Функції різних етнічних спільнот.

5. Хто впровадив до наукового вжитку поняття «соціологія»:

- А. Форма Аквінський.
- В. Аристотель.
- С. А. Тюрго.
- В. Платон.
- Е. О. Конт.

6. Цілісне утворення, основним елементом якого є люди:

- А. Соціальна верства.
- В. Суспільство.
- С. Соціальна група.
- П. Соціальна спільнота.
- Е. Етнос.

7. Концепція, за якою головним чинником формування суспільства є здогадливість та кмітливість людини:

- А. Семантична.
- В. Сексуальна.
- С. Світоглядна.
- Д. Інструментальна.
- Е. Тендерна?

8. Яка функція культури забезпечує інтеграцію суспільства й соціальних груп:

- А. Соціального контролю.
- В. Адаптаційна.
- С. Світоглядна.
- Д. Комунікативна.
- Е. Творча?

9. Відповідно до змісту діяльності культура є:

- А. Матеріальна та духовна.
- В. конкретного суспільства.
- С. Спільнот.
- Д. Девіантних соціальних груп.
- Е. Народна.

10. Основою функціонування та розвитку людського суспільства є:

- А. Фізіологічна адаптація.
- В. Трудова адаптація.
- С. Робоча сила.
- Д. Зайнятість населення.
- Е. Праця.

11. Певна система суспільних відносин, яка узгоджує інтереси роботодавця і найманого працівника:

- А. Ринок праці.
- В. Умови праці.
- С. Характер праці.
- Д. Зміст праці.
- Е. Ставлення до праці.

12. Які століття охоплює класичний період формування теоретичних уявлень про працю:

- А. XIX - початок XX ст.
- В. XVII - початок XVIII ст.
- С. 20 - 30-ті роки XX ст.
- Д. III ст. до н.е. - XVIII ст.
- Е. XVIII - початок XX ст. ?

13. Загальний емоційний настрій певної групи, який формується в процесі спільної діяльності колективу:

- А. Фізіологічна адаптація.
- В. Соціально - психологічна адаптація.
- С. Професійна адаптація.
- Д. Соціально-психологічний клімат.
- Е. Трудова адаптація.

14. Предметом соціології права є:

- А. Суспільні відносини.
- В. Правові норми.
- С. Діяльність особистості
- Д. Соціальні чинники.
- Е. Правові явища.

15. За цілями й завданнями соціологія права є:

- А. Теоретична та емпірична.
- В. Фундаментальна й прикладна.
- С. Законодавча й судова.
- Д. Макро-, мікро теорії.
- Е. Шлюб і сім'я.

16. Невід'ємним елементом процесу правової соціалізації є:

- А. Правове виховання.
- В. Правова культура.
- С. Правова освіта.
- Д. Правовий нігілізм.
- Е. Правова поведінка.

17.Важливим елементом механізму ефективної дії права є:

- A.Правове виховання.
- B. Правова норма.
- C. Правова культура.
- D. Правова поінформованість населення.
- E. Правове безкультур'я.

18.Правовий нігілізм - це:

- A. Структура правових норм.
- B. Норми, що визначають соціальне становище індивіда.
- C. Поведінка суб'єктів.
- D. Правила поведінки.
- E. Правове безкультур'я.

19.Моногамія - це:

- A.Шлюб між одним чоловіком і однією жінкою.
- B. Шлюб одного чоловіка з кількома жінками.
- C. Шлюб однієї жінки з кількома чоловіками.
- D. Шлюб між одним і декількома індивідуумами.
- E. Шлюб між декількома сім'ями.

20.Об'єктом соціології сім'ї є:

- A.Соціальні відносини.
- B. Сім'я.
- C. Діти,
- D. Суспільство.
- E. Шлюб.

21 .Сім'я, в якій успадкування прізвища, майна, престижу відбувається по лінії батька:

- A. Патріархальна.
- B. Патрілінеальна.
- C. Матріархальна.
- D. Ендогамна.
- E. Патрилокальна.

22.Шлюб, коли молоде подружжя оселяється в домі батьків жінки:

- A.Егалітарний.
- B. Матріархальний.
- C. Патрилокальний.
- D. Матрілінеальний.
- E. Матрилокальний.

23.Дисципліна, яка вивчає населення та закономірності його розвитку:

- A. Футурологія.
- B. Мікросоціологія.
- C. Етно соціологія.

- D. Демографія.
- E. Соціологія.

24. Конкретна людина, одиничний представник людського роду:

- A. Індивід.
- B. Особистість.
- C. Людина.
- D. Особа.
- E. Людина розумна.

25. Хто започаткував традицію першості й вищості колективних уявлень:

- A. І. Кант.
- B. З. Фрейд.
- C. А. Тюрго.
- D. О. Конт.
- E. Е. Дюркгейм?

26. Найважливіший критерій аналізу особистості:

- A. Звички.
- B. Цінності.
- C. Інтереси.
- D. Потреби.
- E. Смаки.

27. Система знань, засвоєних особистістю в процесі її життєдіяльності:

- A. Пам'ять.
- B. Культура.
- C. Діяльність.
- D. Мотиви.
- E. Цінність орієнтації.

28. Процес інтеграції індивіда в суспільство:

- A. Ідентифікація.
- B. Соціалізація.
- C. Де соціалізація.
- D. Ре соціалізація.
- E. Імітація.

29. Часові виміри існування конфлікту:

- A. Гострота конфлікту.
- B. Стан конфлікту.
- C. Тривалість конфлікту.
- D. Межі конфлікту.
- E. Мотивація конфлікту.

30. Першим звернув свій погляд на соціальний конфлікт:

- A. М. Вебер.

- В. Г. Гегель.
- С. Т. Гоббс.
- Д. Ж.-Ж. Руссо.
- Е. Аристотель.

31. Упровадив у науковий обіг термін «соціологія конфлікту»:

- А. Г. Зіммель.
- В. К. Маркс.
- С. М. Вебер.
- Д. Аристотель.
- Е. Т. Парсонс.

32. Повна або часткова відмова від дій, що можуть бути корисними для іншої сторони:

- А. Війна.
- В. Бунт.
- С. Переслідування.
- Д. Саботаж.
- Е. Бойкот.

33. Функція соціологічного дослідження, що відкриває нові знання про функціонування та розвиток суспільства:

- А. Управлінська.
- В. Інформаційна.
- С. Практична.
- Д. Пізнавальна.
- Е. Методологічна.

34. Скільки етапів має соціологічне дослідження:

- А. Чотири.
- В. Два.
- С. Шість.
- Д. Три.
- Е. Сім?

35. Загальна система дій дослідника, засоби організації та проведення дослідження:

- А. Процедура.
- В. Техніка.
- С. Методика.
- Д. Метод.
- Е. Первинна соціологічна інформація.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Предмет і об'єкт соціології як науки.
2. Структура соціології.
3. Значення соціології для розвитку медицини.
4. Передумови виникнення соціології.
5. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.
6. Зародження та становлення соціології медицини.
7. Роль соціологічних досліджень у вирішенні проблем в системі охорони здоров'я та розвитку медичної науки.
8. Види соціологічних досліджень.
9. Програма соціологічного дослідження.
10. Вибіркове соціологічне дослідження. Методи формування вибірки.
11. Анкети та опитувальні листи.
12. Основні теорії походження суспільства.
13. Основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства.
14. Соціальна структура суспільства.
15. Соціальна стратифікація.
16. Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією.
17. Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки.
18. Соціальні конфлікти та шляхи їх розв'язання.
19. Людина як біосоціальна система.
20. Соціальний статус і соціальна роль.
21. Соціальна мобільність.
22. Особистість як предмет вивчення медичної соціології.
23. Поняття "соціалізація".
24. Механізми соціалізації особистості.
25. Основні етапи процесу соціалізації.
26. Економічне життя. Функції економіки.
27. Економічні моделі організації системи охорони здоров'я.
28. Праця як соціальний процес.
29. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології.
30. Трудовий колектив. Функції трудового колективу.
31. Структура трудового колективу.
32. Соціально-психологічний клімат трудового колективу.
33. Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.
34. Політична сфера суспільного життя.
35. Поняття про владу.
36. Політичний режим.
37. Механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства.
38. Політична система суспільства.
39. Політична система України.
40. Поняття про етнос та націю.
41. Національно-етнічні процеси і відносини.
42. Національне питання та націоналізм як соціальне явище.
43. Релігія: структура, функції, класифікація.
44. Релігійні процеси в Україні.
45. Взаємозв'язок релігії і медицини як соціальних інститутів.

46. Сім'я як специфічна мала соціальна група і як важливий соціальний інститут.
 47. Поняття про шлюб. Історичні форми шлюбу.
 48. Класифікація сім'ї.
 49. Сучасні тенденції розвитку шлюбних та сімейних відносин.
 50. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.
 51. Проблема гендерної рівності в суспільстві та зокрема, у галузі охорони здоров'я.
 52. Демографічні процеси.
 53. Роль медицини у забезпеченні відтворення населення та плануванні сім'ї.
 54. Предмет соціології медицини.
 55. Медицина як професія.
 56. Соціальні відносини в медичній галузі.
 57. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.
- Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

Міждисциплінарна інтеграція

Дисципліна	Знати	Вміти
Попередні:		
Основи економічної теорії	Місце економічної теорії в системі наук.	Визначати взаємозв'язок економічної теорії та соціології
Основи психології та міжособове спілкування	Психологію та психологічну структуру особистості Причини виникнення конфліктів Шляхи розв'язання конфліктів.	Спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів; Визначати форми спілкування та стосунки в практичній роботі. Встановлювати психологічний контакт із співрозмовником. Володіти правилами спілкування, методами вирішення конфліктних ситуацій.
Наступні:		
Основи філософських знань	Визначення людини як особистості. Особливості процесу соціалізації особистості.	Аналізувати людину як особистість. Визначати вплив соціуму на духовне здоров'я людини.
Внутрішньопредметна інтеграція		
Тема 1. Соціологія як наука. Тема 2. Методика проведення соціологічних досліджень Тема 3. Суспільство як соціальний організм Тема 4. Особистість. Соціалізація особистості Тема 5. Соціологія	- основні етапи розвитку соціологічної думки, сучасні напрями її розвитку; - визначення суспільства як соціальної реальності і цілісної саморегулюючої системи; - основи соціальної диференціації та вплив її на людину; - основні соціальні інститути, що забезпечують	1. Аналізувати явища соціального життя; 2. Орієнтуватися у системі зв'язків медицини та соціального життя; 3. Визначати роль соціальних впливів на здоров'я людини; 4. Орієнтуватися в реаліях економічного та політичного життя сучасного суспільства;

економіки. Соціологія праці. Управління трудоим колективом Тема 6. Соціологія політики Тема 7. Етносоціологія. Соціологія релігії Тема 8. Соціологія сім'ї. Гендерні відносини Тема 9. Соціологія медицини та здоров'я	розвиток суспільства; - механізми виникнення і способи розв'язання соціальних конфліктів; - соціальну суть особистості, поняття соціалізації; - соціальну суть праці; - соціальні відносини, які формуються в трудовому колективі; - теоретичні основи механізмів функціонування демократії; - суть етнічних процесів та міжетнічних відносин; - вплив релігії на суспільне життя; - значення шлюбних відносин та сімейного життя для людини і суспільства; - роль у суспільстві медицини як соціального інституту; - зв'язок медицини з іншими соціальними інститутами та галузями суспільного життя; - соціальні моделі системи охорони здоров'я; - методика проведення соціологічних досліджень в медичній галузі.	5. Проводити зрівняльний аналіз існуючих систем охорони здоров'я; 6. Підготувати і провести соціологічне дослідження.
---	--	--

Література Основна

Вербець В.В. Соціологія: підручник.— К.: Кондор, 2025. – 552 с.

Додаткова

Андрющенко В.П. Соціальна філософія. — К.: Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.

Волович В., Горлач М. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2021. – 808 с.

Горлач М., Кремень В. Соціологія : підручник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 808 с.

Козирєв М.П. Соціологія : підручник. — Львів: Львівський держ. унів. внутрішніх

справ, 2016. – 656 с.

Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2020. – 320 с.

Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. — К.: Каравелов, 2022. – 308 с.

Нестуля О., Нестуля С. Соціологія : практикум.— К.: ЦУЛ, 2020. – 272 с.

Опанасюк Т.А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : Навч. посібник. — К.: Кондор, 2023. – 268 с.

Савка В. Соціологія соціальних проблем. — К.: ЦУЛ, 2021. – 208 с.

Фурман А.В., Біскуп В.С. Загальна соціологія. Хрестоматія. — К.: Ліра-К, 2020. – 354 с.